

C-227/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. április 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. március 31.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

Kwantum Nederland BV

Kwantum België BV

Ellenérdekű fél a felülvizsgálati eljárásban:

Vitra Collections AG

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás tárgyát az egyrészlől a Kwantum Nederland BV és a Kwantum België BV (a továbbiakban együtt: Kwantum), másrészlől a Vitra Collections AG (a továbbiakban: Vitra) között a Kwantum által forgalomba hozott és a Vitra szerzői jogait állítólagosan sértő szék tárgyában folyamatban lévő jogvita képezi.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett jelen kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy „iparművészeti alkotásként” szerzői jogi védelemben részesül-e Hollandiában és Belgiumban egy Amerikából származó designszék. E tekintetben először is tisztázni kell, hogy az alapügy tényállása az uniós jog hatálya alá tartozik-e az EUMSZ 351. cikk első bekezdésére tekintettel. Ezt követően felmerül a kérdés, hogy alkalmazni kell-e, és ha igen, milyen módon kell alkalmazni az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény (kihirdette: az 1975. évi 4. tvr., a továbbiakban: Berni Egyezmény) 2. cikkének (7) bekezdése értelmében vett anyagi jogi viszonyossági vizsgálatot az Európai

Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Charta) rögzített jogokra és kötelezettségekre tekintettel.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Az uniós jog tárgyi hatálya alá tartozik-e az alapügyben szóban forgó helyzet?

Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén a következő kérdések is felmerülnek:

2) Az a körülmény, hogy a szellemi tulajdonnak a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított védelme kiterjed az iparművészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jogokra, ahhoz vezet-e, hogy az uniós jog, különösen a Charta 52. cikkének (1) bekezdése ahhoz a feltételhez köti az iparművészeti alkotásokhoz fűződő (a 2001/29/EK irányelv értelmében vett) szerzői jogok gyakorlásának a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat alkalmazása révén történő korlátozását, hogy e korlátozásra törvény által kerüljön sor?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2001/29/EK irányelv 2., 3. és 4. cikkét, valamint a Charta 17. cikkének (2) bekezdését és 52. cikkének (1) bekezdését a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdésére tekintettel, hogy kizárólag az uniós jogalkotó (és nem a nemzeti jogalkotók) feladata annak meghatározása, hogy korlátozható-e a (2001/29/EK irányelv értelmében vett) szerzői jogok gyakorlása az Európai Unióban a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat alkalmazása révén az olyan iparművészeti alkotás esetében, amelynek valamely harmadik ország a Berni Egyezmény értelmében vett származási országa, és amelynek szerzője nem állampolgára valamely uniós tagállamnak, és ha igen, e jogalkotó feladata e korlátozás világos és pontos meghatározása (lásd: a Bíróság 2020. szeptember 8-i ítélete, C-265/19, EU:C:2020:677)?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2001/29/EK irányelv 2., 3. és 4. cikkét a Charta 17. cikkének (2) bekezdésével és 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy mindaddig amíg az uniós jogalkotó nem írja elő az iparművészeti alkotásokhoz fűződő (a 2001/29/EK irányelv értelmében vett) szerzői jogok gyakorlásának a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat alkalmazása révén történő korlátozását, addig az uniós tagállamok nem alkalmazhatják ezt a vizsgálatot az olyan iparművészeti alkotás esetében, amelynek valamely harmadik ország a Berni Egyezmény értelmében vett származási országa, és amelynek szerzője nem állampolgára valamely uniós tagállamnak?

5) Az alapügyben szóban forgó körülmények között és a Berni Egyezmény 2. cikke (7) bekezdése (elődje) elfogadásának időpontjára tekintettel teljesülnek-e Belgium esetében az EUMSZ 351. cikk első bekezdésében foglalt feltételek, és így Belgium szabadon alkalmazhatja-e a Berni Egyezmény 2. cikkének

(7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálatot, mégpedig tekintettel arra a körülményre, hogy a jelen esetben a származási ország 1989. május 1-jén csatlakozott a Berni Egyezményhez?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

Az EUMSZ 351. cikk első bekezdése

A Charta 17. cikkének (2) bekezdése és 52. cikkének (1) bekezdése

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2001/29 irányelv) 2., 3. és 4. cikke

A hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

A Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Vitra egy svájci vállalkozás, amely designbútorokat, többek között az időközben elhunyt amerikai Charles és Ray Eames házaspár által tervezett székeket gyárt. A Vitra által gyártott Eames-székek egyike a „Dining Sidechair Wood” (a továbbiakban: DSW). 2014-ben a Vitra megállapította, hogy a Kwantum a DSW-hez hasonló széket kínál és forgalmaz „Paris” néven (a továbbiakban: Paris-szék). A Vitra véleménye szerint ez sérti szerzői jogát.
- 2 A Vitra keresetet indított a Rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) előtt többek között szerzői joga állítólagos megsértésének a Kwantum általi abbahagyása, a Paris-székek megsemmisítés céljából a Kwantum által történő kiadása és a Kwantum általi kártérítés fizetésének elrendelése iránt. A Rechtbank (bíróság) megállapította, hogy a Kwantum nem sérti a Vitra szerzői jogait, és nem valósít meg jogsértést a Paris-szék forgalmazásával.
- 3 A Gerechtshof Den Haag (hágai fellebbviteli bíróság, Hollandia; a továbbiakban: Gerechtshof [fellebbviteli bíróság]) másodfokon hatályon kívül helyezte a Rechtbank (bíróság) e határozatát, és megállapította, hogy a Kwantum a Paris-székekkel 2017. március 22. óta sérti a Vitra szerzői jogait, és a Vitra viszonylatában jogsértést valósít meg e szék 2014. augusztus 8-tól történő forgalmazásával. A Kwantum felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság, a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága, a továbbiakban: Hoge Raad [legfelsőbb bíróság]) elé e határozattal szemben.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 4 A jelen eljárás a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése értelmében vett anyagi jogi viszonyossági vizsgálat alkalmazhatóságának és terjedelmének kérdését veti fel. E rendelkezés szerint azon művek számára, amelyek a származási országban csupán mint rajzok és minták esnek védelem alá, a Berni Unió másik országában is csak az ebben az országban a rajzok és minták számára fennálló különleges védelmet lehet igényelni.
- 5 A Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) a megtámadott határozatban megállapította, hogy az anyagi jogi viszonyossági vizsgálat szempontjából az bír jelentőséggel, hogy az érintett tárgyat, jelen esetben a DSW-t, hogyan kezelik a származási országban, jelen esetben az Egyesült Államokban. A Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) véleménye szerint ebben az összefüggésben csak az szükséges, hogy az érintett tárgyat „iparművészeti alkotásnak” tekintsék a származási országban, amely szerzői jogi védelemben részesülhet. A tárgynak nem kell tehát ténylegesen szerzői jogi védelemben részesülnie a származási országban.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokainak rövid bemutatása

- 6 A felülvizsgálati eljárásban az a kérdés merül fel, hogy a jelen ügyben alkalmazható-e egyáltalán az anyagi jogi viszonyossági vizsgálat. Az Európai Unió nem részese a Berni Egyezménynek, és a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése értelmében vett anyagi jogi viszonyossági vizsgálatot nem szabályozza az uniós jog. Ez főszabály szerint azt jelenti, hogy az uniós tagállamok maguk dönthetnek arról, hogy mellőzik-e e vizsgálat alkalmazását valamely olyan mű vonatkozásában, amelynek valamely harmadik ország a származási országa, vagy amelynek szerzője harmadik ország állampolgára. A Bíróság 2020. szeptember 8-i Recorded Artists Actors Performers ítéletéből (C-265/19, EU:C:2020:677; a továbbiakban: RAAP-ítélet) azonban az a következtetés vonható le, hogy a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat nem alkalmazható az Európai Unióban valamely harmadik országból származó mű vagy szerző esetében, jöllehet a Berni Egyezmény – a Szellemi Tulajdon Világszervezetének az előadásokról és a hangfelvételekről szóló – a RAAP-ítéletben szóban forgó – szerződésével (kihirdette: a 2004. évi XLIX. törvény, a továbbiakban: WPPT) ellentétben – nem része az uniós jognak. Az Európai Unió mindazonáltal egyes szerződésekben (a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodásban [kihirdette: az 1998. évi IX. törvény] és a Szellemi Tulajdon Világszervezetének szerzői jogi szerződésében [kihirdette: a 2004. évi XLIX. törvény]) kötelezettséget vállalt a Berni Egyezmény 1–21. cikkének betartására.
- 7 A RAAP-ítélet a WPPT 4. cikkének (2) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat amerikai előadóművészek esetében történő alkalmazására vonatkozott. Ezzel összefüggésben a Bíróság többek között megállapította, hogy a RAAP-ügyben szóban forgó, egyszeri méltányos díjazáshoz való jog az Európai

Unióban a szerzői joggal szomszédos jognak minősül, és így az ennél fogva szerves részét képezi a szellemi tulajdon Charta 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított védelmének. Következésképpen a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében a szerzői joggal szomszédos ezen jog gyakorlásának minden korlátozását jogszabályban kell előírni. Mivel ez a jog egy jogharmonizáció tárgyát képező szabályból ered, kizárólag az uniós jogalkotó, és nem a nemzeti jogalkotók feladata annak meghatározása, hogy korlátozni kell-e e szerzői joggal szomszédos jog Európai Unión belüli biztosítását harmadik országok állampolgárai tekintetében, és amennyiben igen, az ő feladata e korlátozás világos és pontos meghatározása.

A RAAP-ítélet jelentősége a Berni Egyezmény 2. cikke (7) bekezdésének az Európai Unióban történő alkalmazása szempontjából

- 8 A 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében a tagállamok biztosítják a többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát a szerzők számára műveik tekintetében. A Bíróság 2009. július 16-i Infopaq International ítéletéből (C-5/08, EU:C:2009:465) kitűnik, hogy a „mű” fogalma harmonizált uniós jogi fogalom. A Bíróság ezen ítéletben megállapította, hogy valamely műalkotás egyes részei akkor részesülnek a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja szerinti szerzői jogi védelemben, ha tartalmazznak egyes olyan elemeket, amelyek e mű szerzője saját szellemi alkotásának kifejeződései. E feltétel teljesülése esetén az érintett mű szerzői jogi védelemben részesül.
- 9 A Bíróság 2019. szeptember 12-i Cofemel ítéletéből (C-683/17, EU:C:2019:721) kitűnik, hogy az alkalmazott művészetnek a 2001/29 irányelv 2. cikke szerinti mű fogalmába tartozó terméke is szerzői jogi védelemben részesül. A Bíróság ezen ítéletben megállapította, hogy a teljesítményeket a 2001/29 irányelv értelmében vett „műnek” kell tekinteni, ha azok a mű fogalma alá tartoznak, és hogy azokat e minőségükben a 2001/29 irányelvnek megfelelően szerzői jogi oltalomban kell részesíteni.
- 10 A fentiekből következik, hogy a szellemi tulajdonnak a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított védelme az iparművészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jogra is kiterjed. Ebben az összefüggésben a RAAP-ítélet azt a kérdést veti fel, hogy az uniós jog az iparművészeti alkotásokhoz fűződő szerzői jog gyakorlásának a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat alkalmazása révén történő korlátozását is ahhoz a feltételhez köti-e, hogy e korlátozásra törvény által kerüljön sor. A RAAP-ítéletből ezenkívül levezethető, hogy ez kizárólag az uniós jogalkotó feladata. Az uniós jog jelenlegi állása szerint azonban e jogalkotó nem írt elő ilyen korlátozást. Ez azzal járhat, hogy a tagállamok nem alkalmazhatják a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése értelmében vett anyagi jogi viszonyossági vizsgálatot.

Az EUMSZ 351. cikk első bekezdése

- 11 Az Európai Gazdasági Közösség 1957-ben történt létrehozásakor a tagállamok érintetlenül kívánták hagyni korábban vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeiket. Az EUMSZ 351. cikk első bekezdése ezért a következőképpen rendelkezik:

„Az egyrésztől egy vagy több tagállam, másrésztől egy vagy több harmadik állam által egymás között 1958. január 1-je előtt [...] kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket a Szerződések rendelkezései nem érintik.”

A Kwantum arra hivatkozik, hogy a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat az EUMSZ 351. cikk első bekezdésének hatálya alá tartozik. Ebben az esetben – a RAAP-ítéletbeli értelmezésétől függetlenül – nem ellentétes az uniós joggal a Berni Egyezmény 2. cikke (7) bekezdésének alkalmazása.

- 12 Az EUMSZ 351. cikk azonban csak az 1958. január 1-je előtt vállalt nemzetközi jogi kötelezettségekre alkalmazandó. Hollandia 1972. november 16-án csatlakozott a Brüsszelben felülvizsgált Berni Egyezményhez, amely Hollandia vonatkozásában 1973. január 7-én lépett hatályba. Belgium vonatkozásában mindazonáltal 1958. január 1-je előtt lépett hatályba a Brüsszelben felülvizsgált Berni Egyezmény. Ez azt jelentheti, hogy a Kwantum hivatkozhat az EUMSZ 351. cikk első bekezdésére annyiban, amennyiben a Vitra követelései a belgiumi szerzői jogi védelemre vonatkoznak.
- 13 Ezt követően felmerül a kérdés, hogy jelentőséggel bír-e a belgiumi szerzői jogi védelem és az EUMSZ 351. cikk alkalmazása szempontjából, hogy a jelen ügybeli származási ország – az Amerikai Egyesült Államok – 1989. március 1-jén csatlakozott a (Párizsban felülvizsgált) Berni Egyezményhez, és a Berni Egyezményből eredő kötelezettségek így 1958. január 1-je után jöttek létre e konkrét szerződő állam viszonylatában.

Észszerű kétségek

- 14 A fent kifejtettekre tekintettel észszerű kétségek merülhetnek fel az azon kérdésre adandó választ illetően, hogy egyrészt az uniós jog tárgyi hatálya alá tartozik-e a jelen ügybeli helyzet, másrészt pedig, hogy a Berni Egyezmény 2. cikkének (7) bekezdése szerinti anyagi jogi viszonyossági vizsgálat – megfelelő uniós szabályozás hiányában – alkalmazható-e Hollandiában vagy Belgiumban az olyan, harmadik országból származó iparművészeti alkotás esetében, amelynek szerzője nem állampolgára valamely uniós tagállamnak. A Hoge Raad (legfelsőbb bíróság) ezért előzetes döntéshozatalra utalja a fent megfogalmazott kérdéseket.